

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

НОВА ПАРАДИГМА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ У ПРИФРОНТОВИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

В умовах тривалої війни традиційна модель сталого розвитку, яка базується на суспільних, екологічних та економічних аспектах, потребує суттєвої адаптації. Особливо це стосується прифронтових регіонів України, де пріоритетом стає оборонна стійкість. Лінія фронту, що сягає 1,2 тис. км, охоплює різноманітні ландшафти - від степів до боліт, що ускладнює єдиний підхід до організації територій. Крім того, історична спадщина радянської інфраструктури вимагає переосмислення з урахуванням сучасних загроз [1].

Одним із ключових рішень є класифікація земель за ступенем антропогенного навантаження та виділення пріоритетних зон для оборонних потреб. Наприклад, території на відстані 15 км від кордону можуть бути перетворені на укріплені лінії оборони, а землі в зоні 100–150 метрів навколо них — законсервовані шляхом залуження багаторічними травами. Це не лише запобігатиме деградації ґрунтів, а й сприятиме відновленню природних екосистем та створенню екологічних коридорів[2].

Важливим напрямком є реконструкція лісосмуг, які сьогодні значною мірою зруйновані [3]. Замість відновлення старих насаджень пропонується створити нову систему, що поєднуватиме полезахисні, екологічні та оборонні функції. Такі лісосмуги мають ускладнювати дії противника, одночасно захищаючи ґрунти від ерозії та підтримуючи біорізноманіття.

Соціально-економічний аспект включає компенсації власникам земель, вилучених для оборонних потреб, та розвиток альтернативних видів господарювання, таких як бджільництво чи екотуризм. Особливу увагу слід приділити оптимізації поселенської мережі: цивільне населення має бути переміщене вглиб території, а землі зруйнованих населених пунктів - рекультивовані або перетворені на військові об'єкти.

Таким чином, нова парадигма сталого розвитку для прифронтових регіонів має інтегрувати чотири ключові компоненти: екологічний, економічний, соціальний та оборонний. Це дозволить не лише забезпечити національну безпеку, а й створити основу для довгострокового відновлення територій. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку конкретних моделей землекористування, вивчення природних

процесів на рекультивованих землях та адаптацію міжнародного досвіду до умов України.

Рис. 1. Новітня парадигма сталого розвитку

Стратегічне планування, засноване на цій парадигмі, відкриває можливості для інноваційного розвитку, перетворюючи виклики війни на перспективи для стабільного майбутнього.

Література:

1. Шарій Г., Єрмоленко Д., Міщенко Р. Стратегічний розвиток земельних відносин в Україні в умовах мілітарних викликів. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Просторове планування для майбутнього України» (25-26.05.2023). – Полтава: НУПП, 2023. – С. 184-185
2. Екологія агросфери: підручник / О.І. Фурдичко, О.І. Дребот, Е45 О.С. Дем'янюк, Є.Д. Ткач, А.А. Бунас. — Київ: ДІА, 2022. — С. 94-103
3. Завдані збитки. ПЗФ [Електронний ресурс] / – Режим доступу до ресурсу: <https://ecozagroza.gov.ua/damage/pzf>